

Notulen Advies Raad**Datum vastgesteld** : 25 september 2023**Datum overleg** : 19 juni 2023**Locatie** : Amsterdam en Digitaal**Aanwezig** : Carel Bouma, Jan Groen, Gerard Hardeman, Karst Jacob Kooistra, Henk Spruijt, Nicolette Klijnhout-Klijn (directeur Skal),**Online** : Joost van Alphen, Hero Havenga de Poel, Tim Moerman, Corneel van Rijn, Luuk Schouten**Afwezig** : Tjitske Brouwer, Oeble Kempenaar, Harrie Janssen, Wim van Marrewijk**Voorzitter** : Ineke Mastenbroek**Notulist** : Akke Menno Horsman**1. Opening en mededelingen**

Hartelijk welkom namens Karst Kooistra van Tradin Organic en Kathy Forthmann van ACOMO. Krijn Poppe en Ivonne Rietjens zijn namens het bestuur aanwezig, Coen van Ruiten is op uitnodiging van Nicolette in het kader van evaluatie van de tarieven van Skal aanwezig. Allen worden door de voorzitter welkom geheten.

Er wordt gestart met agenda punten 1 tot en met 3, dan volgt er een pauze en rondleiding.

2. Vaststelling agenda en notulen van vorig overleg inclusief actielijst (zie bijlage).

Geen opmerkingen over de notulen die hierbij worden vastgesteld.

2 actiepunten zijn afgehandeld. Actiepunt m.b.t. open en/of kwalitatieve normen staat nog open. Deze zal de voorzitter met de secretaris bespreken en met een lijst komen.

3. Update evaluatie huidige tarieven en toezichtsarrangementen

Coen van Ruiten die namens het ministerie van LNV de Toezichtsarrangementen en Tariefstructuur van Skal Extern onderzoekt is aangesloten. Hij stelt zich voor en legt uit wat er wordt geëvalueerd. De meegestuurde bijlage m.b.t. de vergelijking van de tarieven van Skal ten opzichte van andere keurmerken wordt door Nicolette toegelicht. Grootste verschil zit hem in een andere opzet van bijvoorbeeld Beter Leven en On The Way To Planet Proof. Zij gebruiken een grotere differentiatie in bijvoorbeeld omzet, aantal dieren en/of aantal producten.

Gerard vraagt of er tijdens de evaluatie ook een vergelijking met het buitenland mee wordt genomen. Coen licht toe dat de evaluatie van de tarieven van Skal wordt gedaan ten opzichte van andere, liefst vergelijkbare, instanties. Dat is moeilijk omdat de situatie van NL en Skal vrij uniek is. Wat er het meest op lijkt is de situatie in Denemarken, de andere lidstaten zijn anders ingericht wat controlestelsel betreft. Globaal gezien zijn de tarieven die Skal hanteert vergelijkbaar in de EU.

Het verschil in het niet kunnen stapelen van de tarieven (meerdere schema's tegelijk controleren) is wel aanwezig. Dat kan niet goed uitgezocht worden omdat er dan bij de commerciële controle organisaties offertes opgevraagd moeten worden.

In de evaluatie is gezien dat landen er wel verschillend mee omgaan. Zo wordt in Luxemburg de eerste €1.500 euro door de staat betaald en hebben andere landen soms bepaalde subsidies beschikbaar. Dit komt allemaal in het rapport te staan dat binnenkort wordt aangeboden aan LNV.

Krijn geeft aan dat er drie aspecten zijn met betrekking tot de tarieven gerelateerd tot de omzet. Je hebt de kleine bedrijven die de (financiële) administratie vaak minder op de rit hebben. De omschakelaars hebben nog helemaal geen omzet. En bij de andere (grotere) bedrijven kan de omzet ook fluctueren. Dat zijn allemaal lastige omstandigheden die niet te beheersen zijn. Los daarvan is de vraag of de politiek dit ook zou willen.

De suggesties om bedrijven die een hoger risico hebben meer te laten betalen is geen optie. Het hebben van meer risico staat los van de tarieven. De kosten van het certificeren van een exploitant is redelijk gelijkwaardig. Bij exploitanten met meer risico worden meer inspecties uitgevoerd en dragen op die manier ook die extra lasten. Het voorbeeld wordt gegeven van kleinere tuinders waarvoor dit wel extra lasten zijn. Ze kiezen dan liever voor een andere bewoording van aanprijzen van producten. Ook vaak omdat ze rechtstreeks aan de consument leveren en een EU bio-logo dus minder interessant is, de consument ervaart het als rechtstreeks van de boer wat voor het waardevol is. Ze vertrouwen de boer meer dan een keurmerk.

Wat zou kunnen helpen is dat de overheid op een of andere manier zou kunnen bijdragen in de kosten. Er wordt gevraagd of de tarieven ook een politiek punt zijn. Er zijn hierover geen kamer gesteld, de evaluatie is intern vanuit LNV gevraagd en ingezet. Dit is wel gekoppeld aan het nationaal actieplan Biologisch van NL. Met het evaluatierapport kan LNV wel een aanbeveling doen aan de kamer. Daarmee kunnen we zien wat de overheid belangrijk vindt.

Naast de vraag over de tarieven is er ook nog steeds de optie om Skal meer dan alleen biologisch te laten controleren. Dan kan stapelen ook een punt in NL worden. Daar wordt over aangegeven dat Skal een publieke taak heeft en geen schijn van belangen verstrengeling mag hebben.

Punt is ook dat men de tarieven die Skal vraagt niet begrijpt, ook voor de verschillende toezichtarrangementen is dat. Dit is uitgevraagd via biobetrokken en daar blijkt dat men de informatie die Skal daarover stuurt vaak niet of slecht leest. Over het algemeen worden de tarieven van Skal wel als goed ervaren maar vooral de bedrijven die in toezichtarrangement hoog zitten denken daar anders over.

4. Indicatoren onafhankelijkheid en onpartijdigheid.

In juni 2022 hebben we in een eerste opzet diverse aspecten besproken in het kader van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en objectiviteit. Een van de aspecten gaat over inspectie. Daarvan is een voorzet gegeven door Skal:

- *Zijn er type bedrijven die meer problemen ondervinden met NC's dan andere bedrijven, bijvoorbeeld worden er relatief meer veehouderijen gedecertificeerd dan wijnhandelaren?*
- *Zijn er bedrijfstype en/of bedrijfsactiviteiten waarvan de sector vindt dat die risicovol zijn, maar niet door Skal voldoende worden geïnspecteerd?*
- *Is er een beleving bij de ondernemers dat er sprake is van willekeur in de beoordeling van de bedrijfsomstandigheden (dit omdat de bio-verordening veel kwalitatieve normen kent)?*

Zijn dit de indicatoren voor de Adviesraad? Er wordt gevraagd aan iedereen om op een post-it een aantal indicatoren op te schrijven die ze belangrijk vinden.

Na het schrijven heeft er een korte ronde plaatsgevonden om wat voorbeelden te bespreken. De post-it's zijn verzameld en zullen gecategoriseerd worden en op ander moment verder uitgewerkt worden.

5. Verdere digitalisering/aanleveren van gegevens voor inspectie.

Krijn Poppe geeft een presentatie. Momenteel is de ICT ontwikkeling van Skal intern gericht om een goed fundament te bouwen. De tijd komt snel dat er een volgende stap genomen kan worden en er meer extern gekeken kan gaan worden. Het is nu dus goede tijd om te gaan inventariseren wat er mogelijk is en wat de eventuele wensen zijn.

De presentatie geeft aan dat de digitalisering binnen de sectoren van Handel, Verwerking, Import en verkoop aan consument (uitzondering zijn kleine zelfstandige supermarktjes) al goed op gang is. Het eventueel digitaal aanleveren van informatie voordat de inspectie plaatsvindt zal relatief eenvoudig zijn door deze sectoren wanneer Skal tijdig de specificaties hiervoor aandraagt.

Het is vooral de primaire sector waar een lage graad van automatisering te zien is. Grotere bedrijven zullen hierin iets verder zijn dan de kleine zelfstandige landbouwers.

Karst geeft aan dat er bij Tradin wordt gewerkt met een eigen pakket waar zowel exploitanten als eigen inspecteurs informatie kunnen zetten. Wanneer Skal een pilot wil uitvoeren zijn ze van harte uitgenodigd bij Tradin om het programma te komen bekijken.

Verschillende leden geven aan dat een landbouwer geen kwaliteitsdienst heeft om de verschillende gegevens te verzamelen en door te geven. Er wordt aangedragen dat er vooral gekeken moet worden naar al bestaande structuren en organisaties waar landbouwers gegevens moeten aanleveren. Niet twee keer hetzelfde werk en gegevens doorgeven is een grote wens.

Landbouwers zijn liever in het veld bezig dan achter een bureau. Een (ver)korte lijst met de door Skal gewenste gegevens bekend maken kan helpen. Hier kan de accountant van een landbouwer al rekening mee houden en voorbereiden. Nadeel hier is dat bij accountants niet direct duidelijk is welke producten er worden verkocht omdat niet altijd duidelijk een product op een factuur vermeld wordt. Vaak wordt er een dienst vermeld en niet een product.

Er gebeurt al veel en er worden al veel gegevens verzameld. Het is goed om hier eerst naar te kijken en vooral daarop aan te sluiten. Privacy en AVG rechten moeten wel in de gaten gehouden worden, er blijft altijd de vraag wie de eigenaar van de gegevens is. Een 100% digitale landbouw is ook niet gewenst. Biologisch en dus Skal moet ook toegankelijk blijven voor de 'analoge' landbouwer.

De algemene conclusie is dat het digitaliseren van gegevens voor de primaire sector niet eenvoudig is. Het is complex, er zijn veel variabelen, veel meningen en verschillende visies. Skal en het bestuur nemen de aanbevelingen en aangedragen opties mee en gaan hier verder over nadenken. Dit onderwerp zal nog wel eens terugkomen bij de Adviesraad.

6. Rondvraag en sluiting

Carel: dank voor het tijdig toesturen van alle informatie.

Ivonne: Dit is de tweede keer dat Ivonne een vergadering van de Adviesraad mee maakt en ze maakt haar complimenten over de professionele ontwikkeling die is te zien.

Coen: Dank voor de uitnodiging en de goede en prettige discussie.

Karst: Dank voor alle die gekomen zijn en een hartelijke uitnodiging om dit nog eens te doen bij Tradin.

De vergadering wordt om 18.15 uur gesloten.

Actiepunten lijst

Onderwerp	Besproken in vergadering	Datum afhandeling
Invulling van kwalitatieve normen (opstellen van lijstje met uit te werken normen)	20-06-2022	